

Liikkuminen välitunneilla (LIITU 2018)

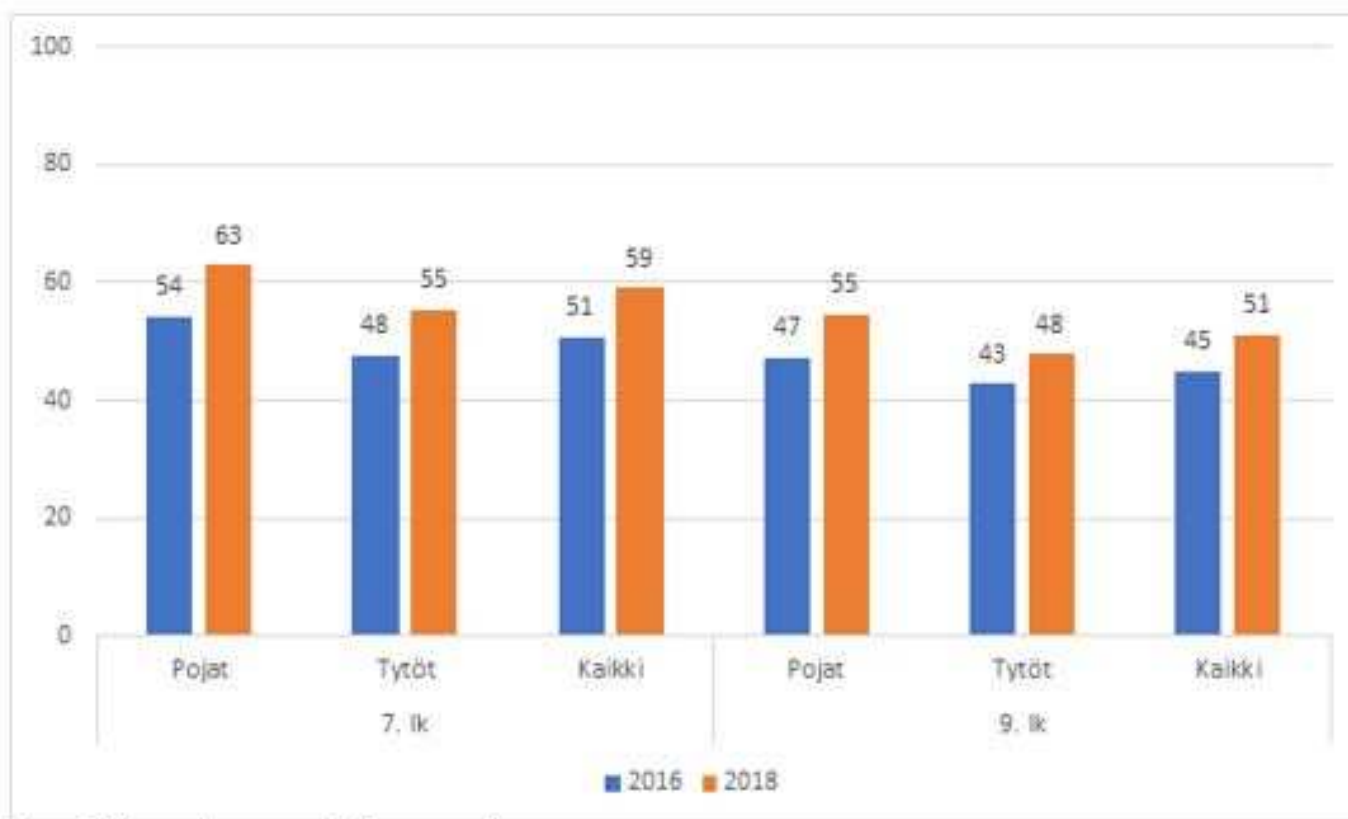
Katja Rajala, Katariina Kämpö, Harto Hakonen, Henna Haapala & Tuija Tammelin
LIITU-webinaari 1.10.2019

Välitunnit liikkumisen näkökulmasta

- Peruskoulun aikana välitunneilla vietetään yhteensä noin 2000 tuntia – enemmän kuin yhdenkään yksittäisen oppiaineen parissa (Moilanen ym. 2017).
- Välituntiliikunta voi muodostaa merkittävän osan koululaisten päivittäisestä liikunta-aktiivisuudesta.
- Liikunta välitunneilla on tärkeää erityisesti vähän liikkuville koululaisille, joiden päivittäisestä reippaasta liikunnasta jopa 42 prosenttia kertyy koulupäivän aikana (Tammelin ym. 2015).
- Välituntiliikunnan edellytyksiä on viime vuosina lisätty mm. muokkaamalla koulupäivän rakennetta ja koulun toimintatapoja.
- Esimerkiksi pitkät välitunnit ja sisäliikuntatilojen käyttö liikuntatuntien ulkopuolella ovat yleistyneet (Wiss ym. 2018, www.liikuntaindikaattorit.fi)
- Osallistuminen välituntiliikuntaan on yhteydessä parempiin koulussa koettuihin vertaissuhteisiin, yhteenkuuluvuuteen ja kouluilmapiiriin (Haapala 2017).
- Välituntiliikunta luo elämyksiä, jotka vahvistavat yhteenkuuluvuutta ja yhteishengen rakentumista (Rajala ym. 2017; Rajala ym. 2018).

Välituntien viettäminen ulkona on yleistynyt yläkouluissa.

Huom. Mukana vain suomenkieliset vastaajat.

Merkittävää istumisen vähentämisen näkökulmasta

- sisävälitunneilla* istuu 79 % yläkoululaisista
- ulkovälitunneilla* istuu 25 % yläkoululaisista

*kaikilla tai useimmilla välitunneilla

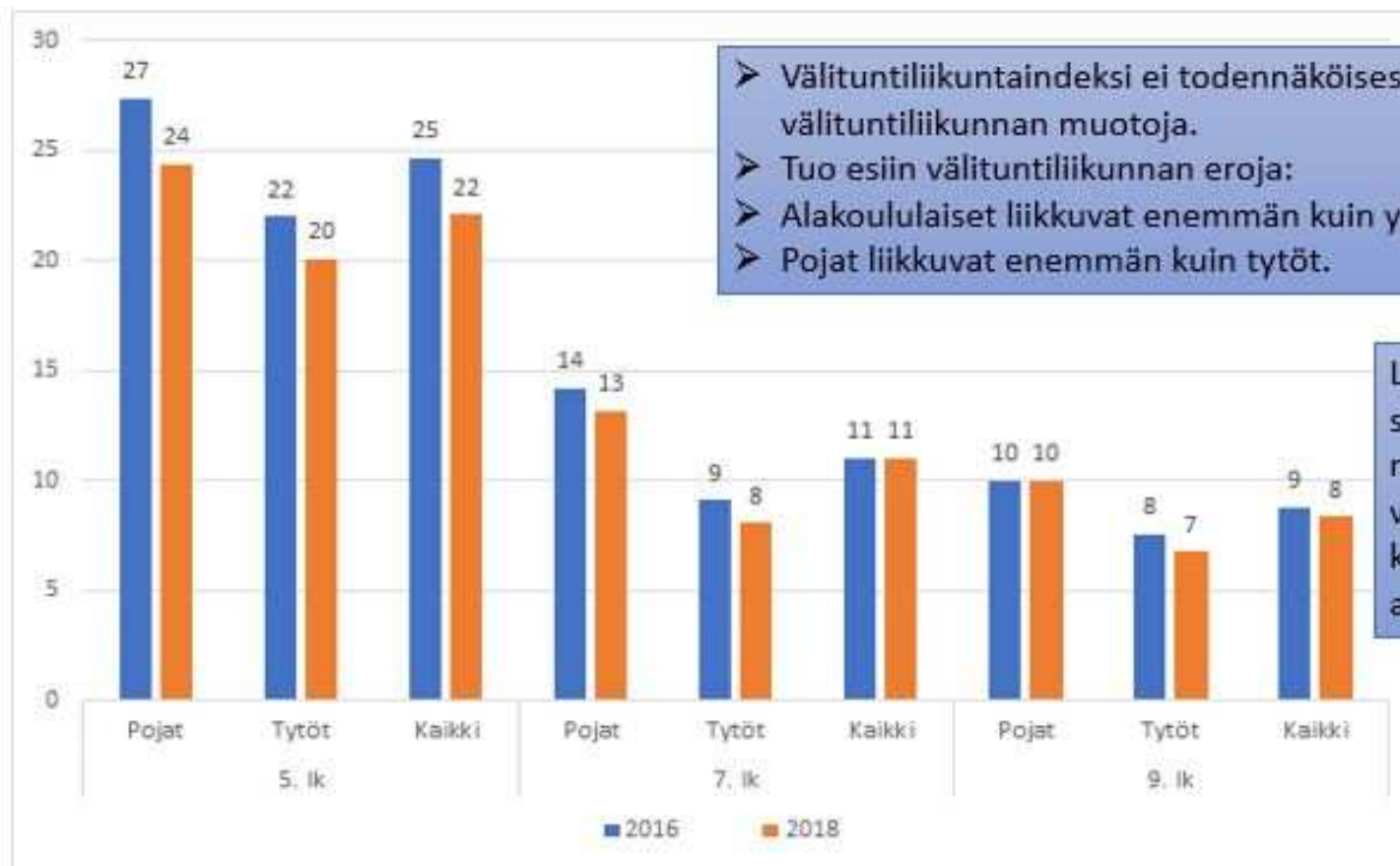
Alakoululaiset viettävät lähes poikkeuksetta välituntinsa ulkona.

Välituntiliikunnan kokonaismäärä

- Välituntiliikuntaindeksi (Rajala ym. 2014)
- Oppilaiden itse arvioima välituntiliikunnan kokonaismäärä
- Sisältää kävelyn, liikuntapelit ja -leikit, pallopelit, osallistumisen ohjattuun välituntiliikuntaan sekä toimimisen välituntiliikunnan ohjaajana.
- Huomioi sisä- ja ulkovälitunnit
- Mitä suurempi indeksi on, sitä enemmän ja reippaammin koululaiset liikkuvat välituntien aikana.
- Validiteettia on tarkasteltu erillisen aineiston yhteydessä, jossa oppilaiden fyysistä aktiivisuutta mitattiin kyselyiden lisäksi kiihtyvyyssantureilla.
- Korrelaatiot näiden mittareiden välillä olivat kohtalaisen korkeat (pojilla 0,49 ja tytöillä 0,45), mikä kuvaa mittareiden mittaavan samaa asiaa.

Välituntiliikunnan määrää kuvaava välituntiliikuntaindeksi

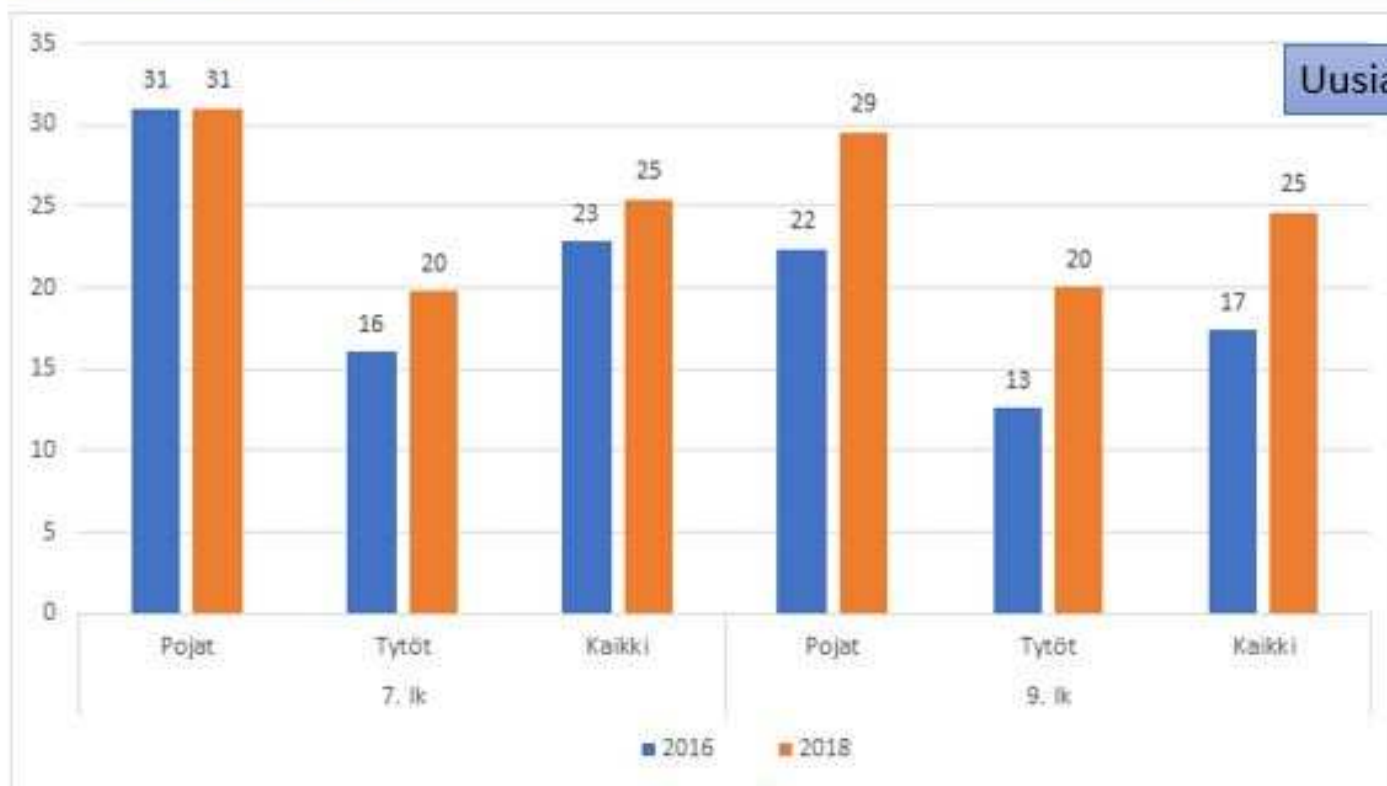

- Välituntiliikuntaindeksi ei todennäköisesti mittaa kaikkia välituntiliikunnan muotoja.
- Tuo esiin välituntiliikunnan eroja:
- Alakoululaiset liikkuvat enemmän kuin yläkoululaiset.
- Pojat liikkuvat enemmän kuin tytöt.

Liikuntasuosituksen saavuttavilla lapsilla ja nuorilla välituntiliikuntaindeksi oli korkeampi kuin vähemmän aktiivisilla.

Huom. Mukana vain suomenkieliset vastaajat

Koulun liikuntasalissa vähintään silloin tällöin liikkuvat yläkoululaiset

Huom. Mukana vain suomenkieliset vastaajat

Oppilaiden osallistuminen välituntiliikunnan suunnitteluun

Alakoulun oppilaista kolmannes ja yläkoulun oppilaista viidennes oli osallistunut välituntiliikunnan suunnitteluun.

- Aktiivisimpia viidesluokkalaiset, joista tytöistä 37 prosenttia ja pojista 30 prosenttia oli osallistunut suunnitteluun.
- Myös yhdeksäsluokkalaisten kohdalla tytöt (24 %) olivat osallistuneet suunnitteluun poikia (15 %) enemmän.

Koulun tilojen ja piha-alueiden suunnitteluun oli osallistunut alakoululaisista 30 prosenttia ja yläkoululaisista 17 prosenttia.

- Sukupuolten välillä ei ollut eroja, paitsi yhdeksäsluokkalaisten osalta (tytöt osallistuivat poikia enemmän).

Millaiset ovat välituntiliikunnan edellytykset oppilaiden mielestä?

- Alakoululaisista 63 % ja yläkoululaisista 33 % arvioi, että koulussa on riittävästi välituntivälineitä.
- Alakoululaisista 74 % ja yläkoululaisista 39 % arvioi, että koulun pihalla on riittävästi liikkumiseen sopivia paikkoja.

Johtopäätöksiä

Välituntiliikuntaa on syytä kehittää erityisesti yläkouluissa.

- Ulkovälitunnit vähentävät välituntien aikaista istumista – koulupihalle mielekästä tekemistä myös yläkoululaisille
- Välituntiliikunnan mahdollisuuksia koulun sisätiloihin (käytävät, aulatilat, liikuntasali)
- Nuorten ääni kuuluviin

Vähiten liikkuvien lasten innostamiseksi mukaan välituntiliikuntaan tarvitaan uusia ideoita.

- Osallistuminen toiminnan suunnitteluun korostuu.

